

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Навчально-науковий центр «Школа журналістики»

Кафедра журналістики

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ (НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ) ПРАКТИКИ

Спеціальність 061 «Журналістика»

Розробник

Фінклер Ю. Е.

Завідувач кафедри журналістики

Тулузакова О.Г.

Гарант освітньої програми

Фінклер Ю.Е.

спеціальності 061 Журналістика

Директор навчально-наукового

Монахова Т.В.

центра «Школа Журналістики»

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Переддипломна (науково-дослідницька) практика	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	061 «Журналістика»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Журналістика»	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	6	
Навчальний рік		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	11	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити /90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	90	
Відсоток аудиторного навантаження		
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	залік	

Загальні компетентності

- ЗК 1.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2.** Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності.
- ЗК 3.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7.** Здатність до пошуку нестандартних підходів у розв'язанні професійних завдань.
- ЗК 8.** Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, методами і технологіями.

Фахові компетентності

- ФК 2.** Здатність до пошуку актуальних тем, цікавих героїв та створення якісного інформаційного продукту.
- ФК 3.** Здатність просувати власний медійний продукт на основі здійсненого дослідження.
- ФК 4.** Здатність до фахового аналізу українських і зарубіжних медіа галузей.
- ФК 6.** Здатність бути критичним і самокритичним, здатність до постійного самовдосконалення.

Програмні результати навчання

- ПРН 1.** Працювати як «універсальний журналіст»: створювати текстовий, аудіо-візуальний та мультимедійний контент.
- ПРН 4.** Застосовувати професійні знання для створення медіапродукту.
- ПРН 8.** Виконання роботи оперативно, повно, вчасно.
- ПРН 10.** Здатність продукувати якісний текстовий, аудіо-візуальний, мультимедійний контент.

1. Інформаційний обсяг (зміст) переддипломної практики

Загальні положення

Відповідно до закону «Про вищу освіту» практична підготовка бакалаврів, тобто переддипломна практика, є необхідною складовою частиною формування фахівця у вищих навчальних закладах і повинна забезпечити набуття студентами практичних професійних навичок та вмінь.

1.1. Тривалість переддипломної практики за навчальним планом – 2 тижні. Протягом цього терміну бакалаври мають на практиці ознайомитися з професійною діяльністю журналіста, реалізувати протягом навчання професійні знання та вміння щодо практично-дослідницької роботи.

1.2. Практика проводиться на базі Чорноморського національного університету ім. Петра Могили, керівниками переддипломної практики студентів вважаються наукові керівники бакалаврів або провідні викладачі кафедр, за якими закріплені бакалаври.

1.3. Здійснення практичної підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачає ряд організаційних заходів, а саме:

- Перед початком практики на кафедрі журналістики проводиться настановча конференція, у якій беруть участь студенти-практиканти та їхні керівники від університету. Відповідальний за проведення практики від кафедри знайомить студентів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками студентів-практикантів та керівників.
- Практикантам надається необхідний перелік документів, літератури та методичних рекомендацій щодо проходження практики.
- Керівники (методисти) здійснюють поточний контроль за забезпеченням умов та відповідності переддипломної практики поставленим задачам.
- Студенти направляються на практику відповідно до наказу, який готує керівник практики випускової кафедри за два тижні, узгоджує із завідувачем кафедри, а за тиждень до проходження практики подається ректорові до підпису.

2. Мета та завдання переддипломної практики

Переддипломна практика є складовою частиною основної освітньої програми професійної підготовки бакалаврів журналістики. Вона дозволяє студентам набутти практичних навичок та досвіду науково-практичної діяльності, необхідної для роботи за профілем набутої спеціальності у редакціях ЗМІ.

Переддипломній практиці передують вивчення курсів з теорії журналістики, журналістського фаху та інших спеціальних дисциплін. Протягом практики студенти знайомляться з сучасними формами дослідницької та практичної журналістської роботи. Студенти опановують методи і прийоми сучасних журналістських досліджень, практикуються у написанні статей різних жанрів, зйомок відеоконтенту, фотоконтенту, монтажу, роботи зі звуком тощо.

Мета переддипломної практики полягає у формуванні студентів-магістрантів професійної дослідницької компетенції в галузі журналістики, в оволодінні ними сучасними методами і методиками медіадосліджень, постановки мети й завдань, які передбачають реалізацію цієї мети, визначенні предмета і об'єкта дослідження, а також в удосконаленні умінь і навичок щодо збирання, обробки, систематизації й аналізу наукової літератури та фактичного матеріалу дослідження, оволодіння умінням аргументувати власні спостереження, робити висновки й узагальнення.

Місце переддипломної практики: у системі журналістської освіти науково-дослідницька практика орієнтована на студентів Інституту філології спеціальності «Журналістика» четвертого року навчання і передбачає взаємозв'язок із нормативними навчальними дисциплінами циклу загальної та професійної підготовки.

До основних **завдань** переддипломної практики належать такі:

- навчити студентів формулювати тему медіадослідження, пояснити етапи й принципи журналістських досліджень;
- розкрити сутність методів і методик журналістського дослідження, а також шляхи їхнього практичного застосування на прикладі власного дослідження;
- сформулювати у студентів вміння й навички щодо збирання, систематизації та аналізу джерельної бази дослідження й наукової літератури, присвяченій аналізованій проблемі;
- залучити студентів до активної пошукової діяльності, результати якої мають бути втілені у написанні журналістських матеріалів різних жанрів, зйомках відеоробіт, фотопроєктів, підготовці та виголошенні доповіді на підсумковій конференції;
- підготувати студентів до подальшої наукової роботи під час навчання в магістратурі.

Згідно з вимогами переддипломної практики **студенти повинні знати:**

- нормативно-правову базу науково-дослідницької діяльності;
- функціональні обов'язки журналіста;
- основні форми організації науково-дослідницької діяльності журналіста;
- особливості дослідницької роботи журналіста;
- методи і методологію журналістської роботи;
- структуру й правила оформлення наукових досліджень з журналістики;

вміти:

- організовувати й планувати журналістське дослідження за допомогою наукового керівника;
- розробляти етапи журналістського дослідження;
- застосовувати методи і прийоми журналістського дослідження;
- аналізувати бібліографічні джерела з проблематики дослідження;
- складати картотеку фактологічного матеріалу дослідження;
- розробляти методику власного журналістського дослідження;
- готувати доповідь та презентувати її під час підсумкової конференції.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Модуль I. Переддипломна практика як складова частина професійної підготовки студентів: загальні положення.

Змістовий модуль 1. Організаційна діяльність

1. Участь у настановчій та підсумковій конференціях з переддипломної практики.
2. Бесіди з керівником.
3. Ознайомлення з вимогами до звітної документації.
4. Складання індивідуального плану переддипломної практики.
5. Ознайомлення з науково-дослідницькою роботою професорсько-викладацького складу кафедри.
6. Набуття досвіду пошукової роботи в галузі журналістики.
7. Вивчення нормативних документів, які регулюють науково-дослідницьку діяльність журналіста.
8. Підготовка звітної документації з переддипломної практики.

Модуль II. Науково-дослідницька робота студентів в галузі журналістики.

Змістовий модуль 2. Пошукова діяльність

1. Розробка теми проекту.
2. Постановка мети і завдань проекту.
3. Визначення предмета і об'єкта дослідження.
4. Розширення інформації про методи і методологію журналістського дослідження.
5. Підготовка друкованих, відео- та фотоматеріалів із обраної теми.

6. Підготовка доповіді та її презентація на підсумковій конференції.
7. Обговорення результатів наукового дослідження на засіданні кафедри.

Змістовий модуль 3. Дослідницька діяльність

1. Збирання бібліографії з проблематики дослідження (робота в науковій бібліотеці університету, в бібліотеках містах та Інтернет-бібліотеках).
2. Систематизація й аналіз наукових джерел з проблематики дослідження.
3. Збагачення фактологічного матеріалу (джерельної бази) дослідження (складання картотеки).
4. Систематизація зібраного фактологічного матеріалу.
5. Вироблення методики дослідження фактологічного матеріалу.
6. Аналіз фактологічного матеріалу із застосуванням журналістських методів дослідження.

4. Суб'єкти та об'єкти науково-дослідницької практики

4.1. Студенти інституту філології ЧДУ імені П. Могили напряму підготовки 6.030301 «Журналістика» під час проходження переддипломної практики зобов'язані:

4.1.1. До початку практики:

- ознайомитися з наказом про проходження практики;
- одержати у керівника практики від кафедри робочу програму практики;
- узяти участь у консультації керівника практики та викладачів щодо оформлення всіх необхідних документів;
- узяти участь у настановній конференції з проходження практики.

4.2.2 У період проходження практики:

- сповістити керівника практики (викладача) від кафедри про прибуття на базу практики;
- вивчити і неухильно дотримуватися трудового розпорядку бази практики, охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу відповідно до укладеного графіка роботи;
- постійно підтримувати зв'язок з керівником практики від кафедри;
- добросовісно і вчасно виконувати усі вказівки керівника від бази практики щодо порядку проходження практики і виконання індивідуального плану, завдань практики, забезпечити високу якість виконуваних робіт;
- вчасно оформити звіт про практику та своєчасно скласти диференційований залік із практики;
- дотримуватись етичних норм під час спілкування з колегами, працівниками різних сфер діяльності, викладачами, демонструвати необхідний рівень загальної і професійної культури тощо.

4.2.3. По закінченні практики:

- подати керівнику практики (викладачу) від кафедри звіт практики з відгуком-характеристикою й оцінкою роботи на практиці;
- підготувати за затвердженням зразком звіт про практику та подати керівнику (викладачеві) за тиждень до проведення підсумкової конференції за результатами її проходження (відповідно до наказу по університету);
- взяти активну участь у роботі підсумкової конференції за результатами виконання програми практики, подати матеріали, власні напрацювання тощо.

4.2. Керівник практики від випускової кафедри журналістики зобов'язаний:

- забезпечити проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, підготовка спільно з викладачами необхідних документів (направлення, програми тощо);
- повідомити студентам про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі;
- у тісному контакті з викладачами кафедри та працівниками від бази практики забезпечити високу якість її проходження згідно з програмою практики та індивідуальним планом студента;

- контролювати забезпечення нормальних умов праці та побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони паці і техніки безпеки;
- у складі комісії виставити диференційовані заліки з практики;
- організувати проведення настановчої та підсумкової конференцій з практики, різноманітні консультативно-довідкові джерела з використанням мультимедійних, інформаційно-комунікативних засобів упродовж підготовки проведення, участі на виконання завдань програми практики тощо;
- подати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

5. Звіт про практику

5.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики у формі письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

5.2. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів порогами практики.

За період навчальної практики студенти готують і подають викладачеві методисту **такі звітні документи:**

1. Підготовлені та оприлюднені медіатексти: статті у пресі та онлайн-виданнях, відео, фото тощо.
2. Звіт про проходження практики.
3. Текст дипломного проекту.

Звітна документація студента-практиканта має відповідати затвердженому зразкові випускової кафедри відповідно до напрямку практики, її специфіки й подана студентові на підсумковій конференції.

6. Підбиття підсумків переддипломної практики

6.1. Після перевірки й затвердження звіту переддипломної практики методист виставляє студентові диференційовану оцінку, яка заноситься до екзаменаційної відомості й виставляється в залікову книжку.

6.2. Студент, який не виконав програму практики й отримав незадовільну оцінку методиста, відраховується з навчального закладу.

6.3. Керівник практики інформує адміністрацію Інституту філології ЧНУ імені П.Могили щодо фактичних термінів початку й закінчення практики, складу бакалаврів, які пройшли переддипломну практику та її результати.

При оцінці роботи студента в період практики викладач-методист виходить з таких критеріїв:

- загальна систематичність і відповідальність роботи протягом переддипломної практики;
- якість дослідницьких напрацювань студента-практиканта;
- своєчасна підготовка документів звітності;
- якість оформлення звітних документів.

7. Розподіл балів для оцінювання практики

№ п/п	Вид роботи	Макс. бал	Бал	Підпис методиста
1.	Розробка теми дослідження	10		
2.	Інформація про методи і методологію журналістського дослідження із конкретним застосуванням на власному фактологічному матеріалі	10		
3.	Перелік бібліографічних джерел, присвячених проблематиці дослідження й оформленого за	10		

	чинними вимогами			
4.	Оприлюднені журналістські матеріали з теми дослідження	10 x 5= 50		
8.	Доповідь на обговорення результатів наукового дослідження на засіданні кафедри	20		
9.	Загальна оцінка практики: фахова складова	100	-	

Керівник НДП _____

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінки діяльності студентів під час переддипломної практики

«Відмінно» (90-100 балів) / 5 (відмінно) ставиться в тому разі, якщо студент повністю виконав вимоги програми практики; кожен день знаходився на базі практики; проводив аналітичну роботу; зібрав необхідний матеріал. Звіт з практики виконаний на високому рівні, містить самостійно розроблені висновки, оформлений згідно з ДСТУ та представлений вчасно. У процесі захисту студент кваліфіковано відповідав на поставлені запитання.

«Добре» (75-89 балів) / 4 (добре) виставляється в тому випадку, коли студент виконав вимоги практики; кожен день знаходився на базі практики; здійснював необхідні робочі процедури, збирав та аналізував необхідний матеріал, але в тексті звіту є недоліки в оформленні і стилі. Під час захисту звіту студент недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак у цілому виявив знання предмета практичного навчання.

«Задовільно» (60-74 бали) / 3 (задовільно) ставиться в тому випадку, коли: науково-дослідницька робота проведена на задовільному рівні; студент виявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності студента-практиканта з боку студентів, викладачів, методиста «задовільна»; із невеликим запізненням склав документацію. Звіт носить конспективний характер та під час захисту студент невпевнено відповідав на запитання, що вимагало додаткових уточнень.

«Незадовільно» (1-59 балів) / 2 (незадовільно) Відсутня систематичність у роботі студента. Виконав на низькому професійному рівні науково-дослідницьку роботу, передбачену програмою з практики. Допускав помилки, пов'язані зі знанням предмета практики, методикою проведення журналістських досліджень. У звіті наявні грубі помилки у змісті та оформленні або не представив звіт у визначений термін. Якість матеріалів практики не відповідає вимогам вищої школи.

8. Форма підсумкового контролю

Для підведення підсумків переддипломної практики та кінцевої оцінки роботи студентів-практикантів керівники практики інформують кафедру про фактичні терміни початку та завершення роботи, склад групи студентів, які пройшли практику, їхню дисципліну, стан охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики, а також з інших питань організації та проведення практики. До захисту практик допускаються студенти, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік. Студенти, які регулярно відвідували базу практики, виконали всі індивідуальні завдання, оформили звіт, вчасно його подали, а також отримали схвальну характеристику з бази практики, отримують позитивну оцінку.

Студенти, які не виконали програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Студент, який удруге отримав негативну оцінку з практики, відраховується з університету.

Загальна оцінка за практику – 100 балів. Оцінка за практику враховується при визначенні стипендії.

Оцінка за практику знижується, якщо:

- студент під час проходження практики виявляв неодноразово недисциплінованість (не був на консультації у керівників, не представив заздалегідь керівникам необхідні матеріали; був відсутній на базі практики без поважної причини);
- зовнішній вигляд студента-практиканта неодноразово не відповідав статусу навчального закладу;
- студентом порушувалися етичні норми поведінки;
- студент не склав у встановлені терміни необхідну документацію.

Для оцінки результатів практики використовуються такі методи:

- спостереження за студентами в процесі практики та аналіз якості окремих видів їх роботи;
- бесіди з викладачами, студентами;
- аналіз якості роботи студентів на консультаціях у період практики;
- аналіз результатів творчої праці;
- самооцінка студентами ступеня своєї підготовленості до практичної роботи і якості своєї роботи;
- аналіз документації студентів з практики (індивідуальних планів роботи, конспектів різних видів роботи, звітів про роботу, матеріалів емпіричного дослідження (розроблення тематик курсових робіт, різнорівневих тестів та ін.).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Квіт С. Масові комунікації : підручник / С. Квіт. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 208 с.
2. Короченський А.П. Медиакритика в теории и практике журналистики: дис....доктора филол.наук: 10.01.10 [Електронний ресурс] / А. П. Короченский. – М. : РГБ, 2005. – (Из фондов Российской Государственной библиотеки). – Режим доступа: <http://diss.rsl.ru/diss/05/0075/050075046.pdf>.
3. Короченский А. «Пятая власть?» Феномен медиакритики в контексте информационного рынка : монограф. / А. П. Короченский. – Ростов: Международный ин-т журналистики и филологии, 2002. – 272 с.
4. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. – Львів, 2000. – 180 с.
5. Карпенко В.О. Журналістика: основи професійної комунікації : навч. посіб. для студ. ВНЗ, що навчаються за спец. "Журналістика" / В. О. Карпенко. – К. : Нора-прінт, 2002. – 348 с.
6. Михайлин І.Л. Журналістика як весьвіт : вибрані медіадослідження / І. Л. Михайлин. – Х. : Прапор, 2008. – 512 с.
7. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медиакритика / Б. В. Потятиник. – Львів, 2004. – 312 с.
8. Українське законодавство: засоби масової інформації науково-популярне видання / ред.-упор.: Т. Катюжинська, Л. Панкратова. – К. : Підгот. прогн. правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа, 2004. – 368 с.

Додаткова:

1. Іванов В.Ф. Журналістська етика / В.Ф.Іванов, В.Є. Сердюк / Передм. В.П. Мостового: Підручник. – К. : Вища школа, 2006. – 231 с.
2. Кара-Мурза С.Г. Манипуляція сознанием / С.Г. Кара-Мурза. – К. : Оріяни, 2000.
3. Кібл Р. Журналістська етика / Річард Кібл; перекл. з англ. Д. І. Смоляк. – К. : Київська типографія, 2007. – 188 с.
4. Приступенко Т.О. Теорія журналістики. Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. / Т.О. Приступенко. – К. : Ін-т журналістики, 2004. – 375 с.
5. Різун В.В. Маси : тексти лекцій / В. В. Різун. – К., 2003. – 118 с.
6. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород : Закарпаття, 2007. – 224 с.